

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імени Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імени проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні катедри української мови
імени проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імени Івана Франка

(протокол № 1 від 31 серпня 2023р.)

Завідувач катедри Купчинська З.О.

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

“Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку”,
що викладається в межах ОПП “Українська мова та література”, “Середня освіта (Українська
мова та література)”, “Фольклористика”, “Прикладна лінгвістика”, “Слов’янські мови та
літератури (переклад включно)”, “Східні мови та літератури (переклад включно)”
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 03 Гуманітарні науки
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації:

- 035.01 Українська мова та література;
- 014.01 Середня освіта (Українська мова та література);
- 035.09 Фольклористика;
- 035.10 Прикладна лінгвістика;
- 035.033 Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська;
- 035.035 Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська;
- 035.036 Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька;
- 035.038 Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська;
- 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська;
- 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська;
- 035.067 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська;
- 035.068 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – турецька;
- 035.069 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – японська.

Назва курсу	Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація Українська мова та література
Викладач курсу	доц. Тимошик Г.В.
Контактна інформація викладачів	halyna.tymoshyk@gmail.com ; halyna.tymoshyk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	понеділок (18.00) кафедра української мови ім. проф. І. Ковалика (234 ауд.)
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/ukrainska-mova-modernoj-doby-stan-status-ta-perspektyvy-rozvytku
Інформація про курс	<p>Дисципліна “Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку” є вибірковою дисципліною зі спеціальності 035 Філологія (спеціалізації: 035.01 Українська мова та література; 014.01 Середня освіта (Українська мова та література); 035.09 Фольклористика; 035.10 Прикладна лінгвістика; 035.033 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська; 035.035 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська; 035.036 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька; 035.038 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська; 035.060 східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.065 східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.067 східні мови та літератури (переклад включно), перша – перська; 035.068 східні мови та літератури (переклад включно), перша – турецька; 035.069 східні мови та літератури (переклад включно), перша – японська).</p> <p>Ця дисципліна викладається у 2 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p> <p>Завданням курсу «Українська мова модерного періоду: стан, статус та перспективи розвитку» є розкриття особливостей функціонування та розвитку новочасної української літературної мови, що сягає своїм корінням ранньої модерної доби та завершується у перших десятиліттях ХХ століття. Основну увагу зосереджено на окремих персоналіях, котрі активно долучалися до процесу кодифікації літературної мови, яка, зважаючи на колоніальні реалії, перебувала на периферії соціо-культурних стратегій розвитку імперій. Окремо торкатимемося ролі низки національних інститутцій, що формувалися впродовж ХІХ ст. та мали значний вплив на подільшу історію розвитку української літературної мови.</p> <p>Цей курс забезпечує всебічне розуміння феномену історичного поступу української мови у період модерної доби та є важливим доповненням до загальноакадемічного курсу “Історія сучасної української літературної мови”.</p>

	<p>Курс «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку» – важливий і необхідний компонент програми професійної філологічної освіти.</p>
<p>Коротка анотація курсу</p>	<p>Курс «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку» призначений для магістрів першого року навчання. Як частина додаткової програми цей курс дає магістрантові знання з історії формування правописного стандарту новочасної української мови, зосереджує увагу на важливих етапах утвердження української мови у середовищі української етнокультурної спільноти розділеної історією та інкорпорованою у політичну систему чужорідних імперій, філологічні знання. Окрему увагу в курсі зосереджуємо на складних етапах формування української тожсамости, де важлива роль належала українській мові.</p> <p>Завдання курсу «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • означити основні етапи мовнокультурного розвитку етнокультурної спільноти та показати особливості процесу формування правописного стандарту української мови – важливого атрибуту соціокультурного розвитку українства та означити вплив на цей процес окремих персоналій та інституцій; • означити взаємодією літературної мови з живою розмовною мовою, репрезентованою різноманітністю територіальних та соціальних діалектів; • з'ясувати причини взаємодії української літературної мови модерної доби з іншими слов'янськими та неслов'янськими мовами та окреслити наслідки міжмовних контактів; • визначити місце видатних письменників, учених, церковних, політичних і культурних діячів у літературному мовотворенні.
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p><i>Мета</i> курсу – подати цілісну картину процесів формування і становлення української літературної мови модерної доби.</p> <p>Курс «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку» має загальнотеоретичні і практичні цілі.</p> <p>Загальнотеоретичні цілі курсу «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку» полягають в тому, щоб:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зрозуміти головні етапи формування та розвитку новочасної української літературної мови у модерний період; • глибоко осмислити питання формування правописного стандарту української мови модерної доби та окреслити основні підходи до її кодифікації; • зрозуміти мову як соціокультурний феномен, що став важливим чинником мовнокультурного поступу упродовж періоду модерної доби. <p>Практичні цілі курсу курсу «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку» вбачаємо в тому, що він допоможе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати особливості української мови новочасного періоду; • інтерпретувати традиційні чи інноваційні мовні явища української мови новітньої доби; • виявляти у текстах ознаки різних правописних систем.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Возняк М.</i> Студії над галицько-українськими граматиками XIX в. VIII – IX. Записки НТШ. Львів, 1909, кн. V. С. 126–150.

2. *Возняк М.* Студії над галицько-українськими граматами XIX в. (докінчене). Записки НТШ, 1910. С. 83 – 106.
3. *Возняк М.* Галицькі граматики української мови першої половини XIX ст. Львів, 1911.
4. *Огієнко І.* Історія української літературної мови. К., 1999.
5. *Плющ П.П.* Історія української літературної мови / П.П.Плющ. К., 1971
6. *Русанівський В.М.* Історія української літературної мови / В.М.Русанівський. К., 2001.
7. *Чапленко В.* Історія нової української літературної мови. Нью-Йорк, 1970.

Додаткова література:

8. *Блануца А.* Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1061-1/978-966-00-1061-1.pdf>
9. *Бойко І.* Галичина у державно-правовій системі Австрії та Австро-Угорщини (1772 – 1918) : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 312 с.
10. *Вендланд А.-В.* Русофіли Галичини. Українські консерватори між Австрією та Росією, 1848–1915. / Переклала з німецької Христина Назаркевич. Львів: Літопис, 2015.
11. *Возняк М.* Проект правописи Івана Жуківського на зїзді «руських учених». Записки НТШ. Львів, 1908, кн. II. С. 53–86.
12. *Ажнюк Б.* Національна ідентичність і мова в українській діаспорі//Сучасність. - 1999. - № 3. - С.128-140.
13. *Бібліографія Записок наукового товариства імені Шевченка. Т. I – ССXL (1892 – 2000).* Львів, 2003.
14. *Бідер Г.* Українська мова в Габсбурзькій монархії//Мовознавство. 1997. №1.
15. *Булаховський Л.А.* Питання походження української мови: Історичний коментар до української мови // Вибр. праці: В 5-и т. Т.2. К., 1977. С. 10 – 25.
16. *Галицко-русская библиография XIX-го столѣтія съ узглядненіемъ изданій появившихся въ Угорщинѣ и Буковинѣ (1881–1886) составилъ Иванъ Ем. Левицкій. Томъ I / II. 1888–1895.*
17. *Головна руська рада (1848 – 1851): протоколи засідань і книга кореспонденції.* // За ред. О. Турія, упорядн.: У. Кришталович та І. Сварник. – Львів: Інститут Історії Церкви Українського Католицького Університету, 2002.
18. *Горбач О.* Засади періодизації історії української літературної мови й етапи її розвитку // 2 Міжнародний конгрес українців. Львів, 1993. С. 7 – 12.
19. *Жукалюк М., Степовик Д.* Коротка історія перекладів українською мовою. К.: Українське біблійне товариство, 2003. 176 с.
20. *Історія Наукового товариства ім. Шевченка. 3 нагоди 75-річчя його заснування 1873 – 1948.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3734/file.pdf>
21. *Історія українського правопису XVI – XX століття: Хрестоматія / Упор. В.В.Німчук, Н.В. Пуряєва. К., 2004.*
22. *Качмар В.* Львівський університет у 1784 – 1918 роках: організаційні, освітньо-наукові та національні трансформації: монографія. Львів, 2021. 531 + [1] с. + 24 вкл

	<p>23. <i>Коломієць В.Т.</i> Типологічні риси української літературної мови на фоні інших слов'янських мов//Мовознавство. 1992.-№ 5. - С.3-11.</p> <p>24. <i>Кушнір Р., Фелонюк А.</i> Наукове товариство імені Шевченка: історія, сьогодення, майбутнє // Вісник Національної академії наук України. К., 2019. № 1, С. 64 – 84. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.academia.edu.</p> <p>25. <i>Левченко Г.А.</i> Нариси з історії української літературної мови першої половини ХІХ ст. К.-Х.,1946. С.107-140.</p> <p>26. <i>Масенко Л.</i> До проблеми спадкоємності старої писемної традиції в новій українській літературній мові// Мовознавство. 1995. № 4-5.</p> <p>27. <i>Масенко Л.</i> Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. К.,2004.</p> <p>28. <i>Матвіяс І.</i> Українська літературна мова і територіальні діалекти в їх взаємодії на різних історичних етапах // Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами. К.,1977. С.5-31.</p> <p>29. <i>Мацьків В.</i> Українські переклади Біблії: семасіологічний аспект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tractatus.sumdu.edu.ua/Arhiv/2006-11/32.pdf</p> <p>30. <i>Мозер М.</i> Причинки до історії української мови / За заг. ред С. Вакуленка. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2008. ХVІ, 832 с.</p> <p>31. <i>Мороз Ю.</i> Національна традиція біблійних перекладів: філософсько-релігієзнавчий аспект. Дисертація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/25622/1/dys_Moroz.pdf</p> <p>32. <i>Муромцева О.Г.</i> Розвиток лексики української літературної мови в другій половині ХІХ – на початку ХХст. Х.,1985.</p> <p>33. Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька у портретах його директорів. 2011. 312</p> <p>34. <i>Німчук В.В.</i> Мовознавство на Україні в ХІV – ХVІІст. К.,1985.</p> <p>35. <i>Німчук В.В.</i> Періодизація як напрямок дослідження генези та історії української мови // Мовознавство. 1997. №6. С. 3 – 15. 1998. - № 1.- С. 3 - 13.</p> <p>36. <i>Німчук В.В.</i> Про походження українських діалектів // Україна: Наука і культура. К., 1983. Вип. 26-28.</p> <p>37. <i>Німчук В.</i> Українські переклади Святого Письма. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.rastko.rs/rastko/delo/12168</p> <p>38. <i>Передрієнко В.</i> Формування української літературної мови ХVІІІ ст. на народній основі. К.,1979.</p> <p>39. <i>Садовський М.</i> Переклад св. Письма на рідну мову. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zbruc.eu/node/42825</p> <p>40. <i>Статсєва В.</i> Українські письменники про проблеми літературної мови та мовознавства кінця ХІХ - початку ХХ ст. Ужгород,1997.</p> <p>41. <i>Шевельов Ю.</i> Внесок Галичини у формування української літературної мови. Львів-Нью-Йорк,1996. С.27-108.</p> <p>42. <i>Шевельов Ю.</i> Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941). Стан і статус. Чернівці,1998. С.113-139.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (2)
Обсяг курсу	Денна форма навчання:

	<p>Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних, і 58 години самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС; 4 модулі.</p> <p>Заочна форма навчання:</p> <p>Загальний обсяг 60 годин, у т. ч. 6 годин лекційних, 6 годин практичних, і 48 години самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС; 4 модулі.</p>
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення курсу студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет і завдання курсу «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку», його методологічну основу, відповідну літературу з питань курсу; • періодизацію історії української літературної мови, основні етапи її становлення; • історію становлення українського правопису; • стан та перспективи дослідження історії української літературної мови модерної доби; • основні наукові праці з історії української літературної мови; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати особливості української мови різних етапів її розвитку у періоді модерної доби; • інтерпретувати традиційні чи інноваційні мовні явища новочасного періоду творення української літературної мови; • виявляти у текстах ознаки різних правописних систем характеризувати позицію, роль і вплив історичних постатей (словесників, лексикографів, письменників, політичних чи церковних діячів тощо) на розвиток української літературної мови.
Ключові слова	Літературна мова, новочасна українська літературна мова руська мова, кодифікація, правописна уніфікація мови, різножанрові тексти, писемна пам'ятка, мовотворення, правопис.
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	*СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Курси історичної граматики, діалектології, загального мовознавства, історії української мови, історії української літератури, історії України, сучасної української літературної мови.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Курс «Українська мова модерної доби: стан, статус та перспективи розвитку» передбачає використання загальнонаукових методів спостереження, індукції, дедукції, аналізу, синтезу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Серед лінгвістичних методів використано структурний метод, представлений різноманітними методиками синхронного аналізу мовних явищ як варіантів складників цілісної системи мови і служить пізнанню внутрішньої організації мови як системи. • Застосовано прийоми опозиційного і трансформаційного аналізу; описовий метод із застосуванням прийомів внутрішньої й зовнішньої інтерпретації; порівняльно-історичний метод, що виявляється у прийомах зіставлення ролі і статусу мови в різні часові зрізи з урахуванням мовних явищ; визначається відносна хронологія мовних фактів. • Застосований метод міждисциплінарного дослідження, що полягає у залученні даних із історії, філософії, літературознавства, релігієзнавства, політології.

	<ul style="list-style-type: none"> • Метод спостереження (передбачає роботу з власне джерелами і науковими розвідками зазначеної проблематики).
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер, мультимедійна дошка
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> •практичні: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 60; •модулі: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Робота на практичних заняттях та інформальне навчання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповіді на практичних заняттях. 35 балів. 2. Проектна робота 1. Феномен азбучної війни крізь призму часу. 15 балів. 3. Проектна робота 2. Новочасні українські переклади святописемної літератури. 15 балів. 4. Проектна робота 3. Правописна уніфікація української мови наприкінці ХІХ – у першій третині ХХ ст. 15 балів. <p>Модульний контроль. 20 балів.</p> <p style="text-align: right;">Разом 100 балів.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу.</p> <p>Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Означення поняття «модерна доба» у системі сучасної української гуманітаристики. 2. Питання класифікації української мови. 3. Перспективи розвитку української мови у період ранньомодерної доби. 4. Феномен періоду Прекоасної епохи (1890 – 19014 рр.) у контексті розвитку української гуманітаристики. 5. Українські лінгвістичні студії на межі століть (ХVІІ – ХІХ ст.).

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Український інститут «Studium Ruthenum» (1787 р.). 7. Формування граматичної літератури першої половини XIX ст. 8. Участь українського духовенства у створенні навчальних посібників та пропагуванні просвіти у XIX ст. 9. Правописні дискусії на теренах півдавстрійської та підросійської України у середині XIX ст. 10. Азбучна війна у контексті формування правописного стандарту української мови. 11. Провідні українські діячі у контексті правописних протистоянь XIX ст. 12. Інституціональний розвиток української мови. Катедра руської (української) словесності у Львівському університеті (1848 р.). 13. З історії заснування катедри руської (української) словесності у Львівському університеті. 14. Український таємний університет 1921 – 1925 рр. 15. Товариство НТШ та його роль у розвитку української мови. 16. Історія заснування НТШ у Львові. Інтеграція НТШ у західно-та загальноєвропейський науковий простір. 17. Реформа НТШ 1892 р. за взірцем європейської Академії наук. Розвиток гуманітаристики у структурі НТШ. 18. Новочасні українські переклади святогосемної літератури. 19. Перекладання святописемної літератури у півдавстрійських та підросійських територіях України (друга половина XIX – перші десятиліття XX ст.). 20. До історії створення першого повного перекладу Біблії (1903 р.). 21. Правописні питання кінця XIX – першої третини XX ст. 22. Роль провідних українських діячів у процесі правописної уніфікації української мови. 23. Роль НТШ у контексті правописної кодифікації української мови.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Самостійна робота, год	Термін виконання
МОДУЛЬ І					
2 год.	Тема 1. Питання періодизації української мови. Окреслення періоду модерної доби. Перспективи розвитку української мови у період ранньомодерної доби.	лекція	Історія української літературної мови / І. (Іларіон) Огієнко. К., 1995. <i>Плющ П.П.</i> Історія української літературної мови / П.П.Плющ. К., 1971 <i>Русанівський В.М.</i> Історія української літературної мови / В.М.Русанівський. К., 2001.	Період модерної доби у контексті розвитку української науки про мову.	
2 год.	Тема 1. Підходи українських учених до періодизації української мови. Українська мова модерної доби у потрактуванні істориків української мови.	практичне заняття	<i>Чапленко В.</i> Історія нової української літературної мови. Нью-Йорк, 1970. <i>Німчук В.В.</i> Мовознавство на Україні в ХІУ – ХУІІ ст. К., 1985. <i>Німчук В.В.</i> Періодизація як напрямок дослідження генези та історії української мови // Мовознавство. 1997. №6. С. 3–15; 1998. № 1. С. 3–13. <i>Німчук В.В.</i> Про походження українських діалектів // Україна: Наука і культура. К., 1983. Вип. 26–28. <i>Масенко Л.</i> До проблеми спадкоємності старої писемної традиції в новій українській літературній мові // Мовознавство. 1995. № 4–5. <i>Масенко Л.</i> Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. К., 2004. <i>Матвіяс І.</i> Українська літературна мова і територіальні діалекти в їх взаємодії на	6 год.	

			різних історичних етапах // Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами. К., 1977. <i>Горбач О.</i> Засади періодизації історії української літературної мови й етапи її розвитку // 2 Міжнародний конгрес україністів. Львів, 1993. С. 7–12.		
2 год.	Тема 2. Основні етапи розвитку та становлення української мови у період Прекрасної епохи (фр. Belle Époque) 1890 – 1914 рр.	лекція	Історія української літературної мови / І. (Іларіон) Огієнко. К., 1995. <i>Плющ П.П.</i> Історія української літературної мови. К., 1971.	Феномен періоду Прекрасної епохи у контексті розвитку української гуманітаристики. Український інститут «Studium Ruthenum» (1787 р.). 7 год.	
2 год.	Тема 2. Українські лінгвістичні студії на межі століть (XVIII – XIX ст.).	практичне заняття	<i>Русанівський В.М.</i> Історія української літературної мови. К., 2001. <i>Чапленко В.</i> Історія нової української літературної мови. Нью-Йорк, 1970. <i>Передрієнко В.</i> Формування української літературної мови ХУІІІ ст. на народній основі. К., 1979. <i>Мозер М.</i> Причинки до історії української мови / За заг. ред С. Вакуленка. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2008. ХVІ, 832 с.		
МОДУЛЬ ІІ					
2 год.	Тема 3. Формування граматичної літератури першої половини ХІХ ст.	лекція	<i>Возняк М.</i> Студії над галицько-українськими граматиками ХІХ в. VІІІ – ІХ. Записки НТШ. Львів, 1909, кн. V. С. 126–150.	Участь українського духовенства у створенні навчальних посібників та пропагуванні просвіти у ХІХ ст.	
2 год.	Тема 3. Роль провідних українських діячів у формуванні українських граматик.	практичне заняття	<i>Возняк М.</i> Студії над галицько-українськими граматиками ХІХ в. (докінчене). Записки НТШ, 1910. С. 83–106. <i>Возняк М.</i> Галицькі граматики української мови першої половини ХІХ ст. Львів, 1911.		

			<p>Галицко-русская библиография XIX-го столѣтія съ узглядненіемъ изданій появившихся въ Угорщинѣ и Буковинѣ (1881–1886) составилъ Иванъ Ем. Левицкий. Томъ I / II. 1888–1895.</p> <p>Головна руська рада (1848 – 1851): протоколи засідань і книга кореспонденції. // За ред. О. Турія, упорядн.: У. Кришталович та І. Сварник. Львів: Інститут Історії Церкви Українського Католицького Університету, 2002.</p> <p><i>Статсєва В.</i> Українські письменники про проблеми літературної мови та мовознавства кінця XIX – початку XX ст. Ужгород, 1997.</p>	7 год.	
2 год	Тема 4. Правописні дискусії на теренах підавстрійської та підросійської України у середині XIX ст.	лекція	<p><i>Бойко І.</i> Галичина у державно-правовій системі Австрії та Австро-Угорщини (1772 – 1918) : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 312 с.</p> <p><i>Вендланд А.-В.</i> Русофіли Галичини. Українські консерватори між Австрією та Росією, 1848–1915. / Переклала з німецької Христина Назаркевич. Львів: Літопис, 2015.</p> <p><i>Возняк М.</i> Проєкт правописи Івана Жуківського на зїзді «руських учених». Записки НТШ. Львів, 1908, кн. II. С. 53–86.</p> <p><i>Ажнюк Б.</i> Національна ідентичність і мова в українській діаспорі // Сучасність. 1999. № 3. С.128–140.</p>	Провідні українські діячі у контексті правописних протистоянь XIX ст. 7 год.	
2 год.	Тема 4. Азбучна війна у контексті формування правописного стандарту української мови.	практичне заняття			
2 год.	Тема 5. Інституційний розвиток української мови. Катедра руської (української) словесності у Львівському університеті 1848 р.). Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька (1875 р.).	лекція	<p><i>Блануца А.</i> Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1061-1/978-966-00-1061-1.pdf</p>	Український таємний університет 1921 – 1925 рр. 7 год.	

2 год.	Тема 5. З історії заснування катедри руської (української) словесності у Львівському університеті.	практичне заняття	Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька у портретах його директорів. 2011. 312 с. <i>Качмар В.</i> Львівський університет у 1784 – 1918 роках: організаційні, освітньо-наукові та національні трансформації: монографія. Львів, 2021. 531 + [1] с. + 24 вкл		
2 год.	Тема 6. Товариство НТШ та його роль у розвитку української мови.	лекція	Історія Наукового товариства ім. Шевченка. 3 нагоди 75-річчя його заснування 1873 – 1948. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3734/file.pdf	Реформа НТШ 1892 р. за взірцем європейської Академії наук. Розвиток гуманітаристики у структурі НТШ. 8 год.	
2 год.	Тема 6. Історія заснування НТШ у Львові. Інтеграція НТШ у західно- та загальноєвропейський науковий простір.	практичне заняття	<i>Кушнір Р., Фелонюк А.</i> Наукове товариство імені Шевченка: історія, сьогодення, майбутнє // Вісник Національної академії наук України. К., 2019. № 1, С. 64–84. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.academia.edu . Бібліографія Записок наукового товариства імені Шевченка. Т. I. ССXL (1892 – 2000). Львів, 2003. <i>Бідер Г.</i> Українська мова в Габсбурзькій монархії // Мовознавство. 1997. №1. <i>Булаховський Л.А.</i> Питання походження української мови: Історичний коментар до української мови // Вибр. праці: В 5-и т. Т.2. К., 1977. С. 10–25. <i>Шевельов Ю.</i> Внесок Галичини у формування української літературної мови. Львів-Нью-Йорк, 1996. С. 27–108. <i>Шевельов Ю.</i> Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900 – 1941). Стан і статус. Чернівці, 1998. С.113–139.		
МОДУЛЬ III					

2 год.	Тема 7. Новочасні українські переклади святогосемної літератури.	лекція	<i>Німчук В.</i> Українські переклади Святого Письма. [Електронний ресурс]: https://www.rastko.rs/rastko/delo/12168	До історії створення першого повного перекладу Біблії (1903 р.). 8 год.
2 год.	Тема 7. Перекладання святописемної літератури у підавстрійських та підросійських територіях України (друга половина XIX – перші десятиліття XX ст.).	практичне заняття	<i>Мацьків В.</i> Українські переклади Біблії: семасіологічний аспект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tractatus.sumdu.edu.ua/Arhiv/2006-11/32.pdf <i>Садовський М.</i> Переклад св. Письма на рідну мову. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zbruc.eu/node/42825 <i>Мороз Ю.</i> Національна традиція біблійних перекладів: філософсько-релігієзнавчий аспект. Дисертація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/25622/1/dys_Moroz.pdf <i>Жукалюк М., Степовик Д.</i> Коротка історія перекладів українською мовою. К.: Українське біблійне товариство, 2003. 176 с.	
2 год.	Тема 8. Правописні питання кінця XIX – першої третини XX ст.	лекція	Історія українського правопису XVI – XX століття: Хрестоматія // Упор. В.В.Німчук, Н.В. Пуряева. К., 2004.	Роль НТШ у контексті правописної кодифікації української мови. 8 год.
2 год.	Тема 8. Роль провідних українських діячів у процесі правописної уніфікації української мови.	практичне заняття	<i>Коломієць В.Т.</i> Типологічні риси української літературної мови на фоні інших слов'янських мов // Мовознавство. 1992. № 5. С.3–11. <i>Левченко Г.А.</i> Нариси з історії української літературної мови першої половини XIX ст. К.–Х., 1946. С.107–140.	